

บทประพันธ์เพลงมหาบัณฑิตนิพนธ์ : “หน้ากากแห่งความเชื่อ” สำหรับวงออกเท็ต

Master Music Composition: “The Face of Faith” for Octet

ธนกร บุญมาสืบ^{*1} ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร²

Thanakorn Boonmasueb,^{*1} Narongrit Dhamabutra²

Abstract

The Face of Faith for Octet combines folk music from Malawi, Japan, and Thailand. This work mainly refers to folk music surrounding rituals that use masks. The composer borrowed folk rhythm concepts from three different countries to compose this piece. The composer also imitates the sound of the different folk instruments native to each country by using western instruments. The concept of combining folk music with classical and contemporary composition is also explored. The approximate duration of the piece is 17 minutes, consisting of 3 movements as follows: “Dance of the Spirit, The Autumn Devil, and The Parade of Ghost.

Keywords: Quotation / Octet / Tradition Folk Music

* Corresponding author, email: tboonmasueb@gmail.com

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Master’s Degree candidate, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

² อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² Advisor, Prof., Faculty of Fine Arts, Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

บทประพันธ์เพลงมหาบัณฑิตนิพนธ์ : “หน้ากากแห่งความเชื่อ” สำหรับวงดนตรีออกเท็ต เป็นผลงานที่ผสมผสานระหว่างดนตรีพื้นบ้านของประเทศ 3 ประเทศ ได้แก่ มาลาวี ญีปุ่นและไทย โดยอ้างอิงดนตรีพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับประเพณีที่ใช้หน้ากากในการประกอบพิธีกรรมเป็นหลัก ผู้ประพันธ์มีการใช้แนวคิดในเรื่องของจังหวัดพื้นบ้านที่แตกต่างกันของประเทศทั้งสามเป็นหลักในการประพันธ์ และผู้ประพันธ์เพลงได้เลียนเสียงเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศผ่านเครื่องดนตรีสากล โดยผู้ประพันธ์ใช้แนวคิดของดนตรีพื้นบ้านร่วมกับการประพันธ์ดนตรีคลาสสิกและดนตรีร่วมสมัย รวมถึงเทคนิคการประพันธ์เพลงรูปแบบอื่น ๆ บทประพันธ์เพลงมีความยาวประมาณ 17 นาที ประกอบด้วย 3 บทเพลงย่อย ได้แก่ บทเพลงย่อยที่ 1 การเดินรำของดวงวิญญาน บทเพลงย่อยที่ 2 ปีศาจแห่งฤดูใบไม้ผลิ และบทเพลงย่อยที่ 3 ขบวนแห่ผีตาโขน

คำสำคัญ: การคัดทำนอง / วงดนตรีออกเท็ต / ประเพณีพื้นบ้าน

ความเป็นมาและความสำคัญ

บทประพันธ์เพลงมหาบัณฑิตนิพนธ์ : “หน้ากากแห่งความเชื่อ” สำหรับวงดนตรีออกเท็ต (Octet) เป็นบทประพันธ์ที่ถ่ายทอดเนื้อหาและอารมณ์โดยได้รับแรงบันดาลใจจากประเพณีหรือการประกอบพิธีกรรมที่ใช้หน้ากากเป็นสื่อหลักในการดำเนินพิธีกรรมเท่านั้น ประเพณีที่เลือกเป็นต้นแบบมีทั้งหมด 3 ประเพณี คือ ประเพณีกุลูเลมกุ (Gule Wamkulu) ของประเทศมาลาวี (Malawi) ประเพณีเซตสึบุน (Setsubun) ของประเทศญี่ปุ่น และประเพณีผีตาโขนของประเทศไทย ผู้ประพันธ์แบ่งบทประพันธ์เพลงออกเป็น 3 บทเพลงย่อย อ้างอิงจากประเพณีของทั้ง 3 ประเทศ เริ่มจากบทเพลงย่อยที่ 1 บรรยายประเพณีกุลูเลมกุของประเทศมาลาวี บทเพลงย่อยที่ 2 บรรยายประเพณีเซตสึบุนของประเทศไทย และบทเพลงย่อยที่ 3 บรรยายประเพณีผีตาโขนของประเทศไทย

บทเพลงย่อยที่ 1 การเดินรำของดวงวิญญาน แสดงเรื่องราวของประเพณีกุลูเลมกุ พิธีกรรมของประเทศมาลาวีขนาดเล็กหรือขนาดกลาง³ ประกอบขึ้นเพื่อส่งดวงวิญญานหรือแสดงความเคารพแด่ผู้คนที่เสียชีวิต ในอดีตประเพณีถูกจัดขึ้นตามงานศพ ผู้ที่เป็นญาติมิตรของผู้ตายร่วมกันเต้นรำและร้องเพลงผ่านความ

³ Outdoor dance activities Malawians wear masks believed to be the medium for the souls of the deceased, dancing to the rhythm of folk songs. Believe in letting the soul rest in peace.

เชื่อว่าผู้ที่ตายจากไปจะมีชีวิตที่ดีและจากโลกนี้ไปอย่างไม่เศร้าโศก⁴ ประเพณีกูเลวัมกูลู ประกอบด้วยเครื่องกระทบจำนวน 3 ชิ้น ได้แก่ กลองเอ็นโกมา (Ngoma) กลองสองหน้า (Double-headed drum) และกลองยาว (Cylindrical drum) (Figure 1)⁵ ผู้คนที่เข้าร่วมประเพณีกูเลวัมกูลูแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มคนที่ร้องเพลงพื้นบ้านพร้อมปรบมือประกอบจังหวะ (Figure 1) และกลุ่มคนที่เต้นรำ ความน่าสนใจในแง่ของเสียงดนตรีที่เกิดขึ้นคือเสียงที่สลับซับซ้อน ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของบทเพลงย่อยที่ 1 นี้

Figure 1 Malawi folk percussion instruments

Example 1 Malawian folk clapping rhythm

⁴ Winifred McCaffrey, *Gule Wamkulu: The Big Dance* (Bloomington, IN: Author House, 2005), 56.

⁵ Bronwen Evans, "African Musical Instruments," accessed July 10, 2021, <https://www.contemporary-african-art.com/african-musical-instruments.html>.

บทเพลงย่อยที่ 2 *ปี่สาวแห่งฤดูใบไม้ผลิ* ผู้ประพันธ์ได้รับแรงบันดาลใจจากประเพณีเซ็ตสึบุโน ประเพณีพื้นบ้านของประเทศญี่ปุ่น ประกอบขึ้นในช่วงการเปลี่ยนจากฤดูฝนไปสู่ฤดูหนาวผ่านความเชื่อว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเสมือนการเปิดประตูเชื่อมโลกของมนุษย์และโลกของปีศาจซึ่งสร้างความเดือดร้อนต่อผู้คน⁶ การละเล่นในประเพณีจึงเป็นการให้ผู้สูงอายุใส่หน้ากากที่วาดภาพปีศาจและให้เด็กทำการปามะล็ดถั่วไปยังปีศาจเพื่อขับไล่ปีศาจออกจากโลกมนุษย์ ผู้ประพันธ์นำแรงบันดาลใจนี้มาผสมผสานและเล่าเรื่องราวผ่านการประพันธ์เพลงแบบร่วมสมัย ผู้ประพันธ์ได้เลียนแบบสำเนียงของเสียงเครื่องดนตรีพื้นบ้านประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ โคโตะ (Koto) ชลู่ซาคุฮาจิ (Shakuhachi) ระฆังเหล็กญี่ปุ่น (Densho) กับระฆังไม้ญี่ปุ่น (Mokugyo) (Figure 2)⁷ เพื่อเพิ่มความรู้สึกถึงกลิ่นอายของประเทศญี่ปุ่น

Figure 2 Japanese folk musical instruments

⁶ Noriko T. Reider, *Japanese Demon Lore: Oni from Ancient Times to the Present* (Denver, CO: Utah State University Press, 2013), 104.

⁷ Andrew Sunnucks, "History of Japanese Music. Audio Network," accessed August 2, 2021, <https://www.audionetwork.com/content/the-edit/inspiration/history-of-japanese-music.html>.

บทเพลงย่อยที่ 3 *ขบวนแห่ผีตาโขน* บรรยายเรื่องราวและบรรยากาศประเพณีผีตาโขนของประเทศไทย เนื้อหาของประเพณีเป็นการละเล่นที่เกิดขึ้นจากความเชื่อเกี่ยวกับดวงวิญญาณของบรรพชน⁸ ผีตาโขนพัฒนารูปแบบการละเล่นที่แตกต่างกันตามสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของคนแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันประเพณีผีตาโขนถูกพัฒนาให้เป็นการแสดงเพื่อนักท่องเที่ยว มีการใส่เครื่องแต่งกายและสวมใส่หน้ากากที่มีรูปร่างและสีหน้าที่หลากหลาย แสดงผ่านการจัดขบวนแบบขบวนแห่ ผู้แสดงผีตาโขนจะเต้นประกอบจังหวะโดยมีวงดนตรีพื้นบ้านบรรเลงควบคู่ ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรีหลัก คือ โปงลาง กลอง พิณ แคน ฉิ่งฉาบและกรับ ผู้ประพันธ์นำแรงบันดาลใจจากประเพณีผีตาโขนนำเสนอผ่านเทคนิคการประพันธ์เพลงร่วมสมัยหลายรูปแบบจนเกิดเป็นบทประพันธ์เพลงใหม่ที่คงอารมณ์และสำเนียงของดนตรีพื้นบ้านอยู่

วัตถุประสงค์ของการประพันธ์

1. สร้างสรรค์นวัตกรรมบทประพันธ์เพลงในลักษณะของดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งตีความจากประเพณีกุลวึมกูลูของประเทสมาลาวี ประเพณีเซ็ดสีนุนของประเทศญี่ปุ่น และประเพณีผีตาโขนของประเทศไทย
2. สร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงที่นำดนตรีพื้นบ้านผสมผสานการประพันธ์ดนตรีคลาสสิกและดนตรีร่วมสมัย
3. สร้างสรรค์องค์ความรู้สำหรับวงวิชาการด้านดนตรี

ขอบเขตของการประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลงมหากัณทิพนธ์ : “*หน้ากากแห่งความเชื่อ*” สำหรับวงดนตรีออกเท็ต มี 3 บทเพลงย่อย ความยาวแต่ละบทประมาณ 5-10 นาที รวมความยาวทั้งหมดประมาณ 17 นาที บทเพลงย่อยถ่ายทอดบรรยากาศของประเพณีพื้นบ้านต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ประทับใจและนำเรื่องราวทั้งหมดมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการประพันธ์เพลง ผู้ประพันธ์กำหนดจำนวนผู้บรรเลงให้สอดคล้องกับเสียงและบรรยากาศของประเพณีต้นแบบ ผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้เครื่องดนตรีที่มีเสียงสอดคล้องกับเสียงของเครื่องดนตรีพื้นบ้านประกอบด้วย ฟลูต (Flute) เทเนอร์แซกโซโฟน (Tenor Saxophone) บาสซูน (Bassoon) ไวโอลิน (Violin) วิโอลา (Viola) เชลโล (Cello) เครื่องกระทบ (Percussion)

⁸ Asawin Arunsang, *Phi Ta Khon* (Bangkok: Workprint Company Limited, 2007). (in Thai)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพิ่มองค์ความรู้และพัฒนาทักษะทางด้านประพันธ์เพลงแก่ผู้ประพันธ์
2. สร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงบทใหม่สำหรับวงดนตรีออกเทีตจำนวน 1 ชุด จำนวน 3 บทเพลงย่อย
3. เพื่อเพิ่มความสนใจแก่บุคคลทั่วไปให้เกิดความสนใจในดนตรีร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ค้นหาข้อมูลประเพณีพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับหน้ากากและวิญญาณจากทั่วโลก และเลือกมาเป็นแนวคิดในการประพันธ์เพลงทั้งหมด 3 ประเพณี
2. รวบรวมเทคนิควิธีการประพันธ์เพลงคลาสสิกจากหลายยุคสมัยและคัดกรองเพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดและวัตถุดิบในการประพันธ์เพลง
3. นำข้อมูลทางด้านวิชาการของประเพณีพื้นบ้านที่ได้คัดเลือกไว้และข้อมูลทางด้านเทคนิคดนตรีคลาสสิกมาพัฒนาต่อในบทเพลงย่อยแต่ละบท
4. ปรับแต่งบทประพันธ์เพื่อพัฒนาบทประพันธ์ให้มีความสมบูรณ์แบบ
5. เผยแพร่บทประพันธ์และจัดพิมพ์ในรูปแบบวิทยานิพนธ์

แนวคิดเบื้องต้นสำหรับการสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง

1. แนวคิดการสร้างบรรยากาศ

ผู้ประพันธ์มีความสนใจเรื่องของบรรยากาศและเอกลักษณ์ของประเพณีจากประเทศและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ผู้ประพันธ์จึงสนใจเทคนิคการประพันธ์เพลงหรือแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศ และแนวคิดของดนตรีพรรณนาหรือการเลียนแบบเสียงของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในประเพณีของสิ่งแวดล้อมที่แสดงเอกลักษณ์ของชนชาตินั้น ๆ

บทประพันธ์เพลงที่มีลักษณะการเลียนเสียงของธรรมชาติที่ผู้ประพันธ์ได้ทำการศึกษาและนำมาใช้เป็นแนวทางในการประพันธ์ ได้แก่

1.1 บทประพันธ์เพลง Flight of the Bumble Bee ประพันธ์โดยริมสกี-คอร์ซาคอฟ (Rimsky-Korsakov) ผลงานเพลงถูกประพันธ์ขึ้นโดยนักประพันธ์ชาวรัสเซียที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งสำหรับวงออร์เคสตราจากอุปรากรเรื่อง The Tale of Tsar Saltan ต่อมาได้รับความนิยมและถูกดัดแปลง

สำหรับเครื่องดนตรีชนิดอื่น บทประพันธ์เพลงต้องการบรรยายเสียงและลักษณะของแมลงที่บินวนไปมาผ่านการใช้อัตราจังหวะที่รวดเร็วและเลือกใช้กลุ่มจังหวะเซปต์สองชั้นร่วมกับบันไดเสียงโครมาติก

1.2 บทประพันธ์เพลง Finlandia ประพันธ์โดยชอง ซิเบลิอุส (Jean Sibelius) บทเพลงบรรยายบรรยากาศของประเทศฟินแลนด์และมุมมองทางการเมืองในปี 1899 มีการใช้เครื่องดนตรีที่สอดคล้องกับบรรยากาศที่ซิเบลิอุสต้องการสื่อสารกับผู้ฟัง เช่น การใช้กลุ่มของเครื่องลมทองเหลืองกับกลองทิมปานีเป็นเสมือนตัวแทนของบรรยากาศที่คลุมเครือและบ่งบอกถึงกลางร้าย เป็นกลุ่มเสียงที่ลากยาวและเพิ่มระดับเสียงจากเบาไปดังในเวลาอันสั้น การใช้เทคนิคต่าง ๆ ผสมผสานกับความเป็นพื้นบ้านประเทศฟินแลนด์และรูปแบบของทำนองที่คล้ายคลึงกับบทสวด

2. การประยุกต์ใช้จังหวะจากบทเพลงพื้นบ้าน

จังหวะเป็นเหมือนภาษาของดนตรีพื้นบ้านที่ใช้บอกเอกลักษณ์และพื้นฐานการเล่นดนตรีของประเทศนั้น ๆ ในอดีตที่ผ่านมาจังหวะพื้นบ้านในแต่ละประเทศได้รับความนิยมและแพร่ไปสู่สากลโลกผ่านการเต้นรำพื้นบ้านตามงานสังสรรค์หรือประกอบประเพณีต่าง ๆ ในปัจจุบัน จังหวะประกอบการเต้นรำเหล่านี้มีอิทธิพลสู่นคริสาทุกประเภทต่าง ๆ ที่นำไปพัฒนาและดัดแปลงจนเกิดเป็นจังหวะที่แปลกใหม่ หนึ่งในแนวดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากจังหวะพื้นบ้านคือนคริสาคลาสสิกหรือนคริสร่วมสมัย เทคนิคที่นิยมในการพัฒนาและดัดแปลงจังหวะพื้นบ้าน ได้แก่

2.1 รูปแบบการใช้จังหวะเฮมิโอลา (Hemiola) เป็นหนึ่งรูปแบบของจังหวะที่จะอยู่ในรูปของอัตราส่วนสามต่อสองในแนวตั้ง โดยที่ทั้งสองกำลังเล่นไปพร้อมกัน ส่งผลให้เกิดจังหวะที่สลับและทับซ้อนกันอย่างไม่ลงตัว รูปแบบการใช้จังหวะเฮมิโอลานิยมใช้ในบทประพันธ์เพลงสำหรับเดี่ยวเปียโนและบทเพลงสำหรับเครื่องดนตรีตั้งแต่ 2 เครื่องขึ้นไป

Example 2 The model of hemiola rhythm in Dance of the Spirit, mm. 5

♩ = 90

5 Clap

Percussion

mf

Clap

Percussion

mf Foot Stomp with Foot Rattle

2.2 เทคนิคการเปลี่ยนอัตราจังหวะ (Metric Modulation) คือการเปลี่ยนแปลงอัตราจังหวะให้เร็วขึ้นหรือช้าลง โดยอ้างอิงมาจากกลุ่มจังหวะที่ผู้ฟังได้ยินมาก่อนการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตราจังหวะที่สอดคล้องกันและไม่กะทันหัน

Example 3 The model of metric modulation in The Autumn Devil, mm. 6-9

♩ = 90
Clap
mf
3
Tom-tom
♩ = 135
Foot Stomp with Foot Shaker
Conga
p

2.3 พาลินโดรม (Palindrome Rhythm) คือรูปแบบการจัดวางกลุ่มจังหวะที่มีความสมมาตร กลุ่มจังหวะมีความเฉพาะตัวไม่ว่าผู้เล่นจะพลิกกลับด้านของกลุ่มจังหวะ ผลลัพธ์ในการบรรเลงก็ยังคงเป็นผลลัพธ์เดิม

Example 4 The model of palindrome rhythm in The Autumn Devil, mm. 1-3

Lento ♩ = 60
Temple Block
p mp p

อรรถาธิบายบทประพันธ์เพลง

1. การเต้นรำของดวงวิญญาณ (Dance of the Spirit)

ผู้ประพันธ์นำแนวคิดของประเพณีกุเลว้มกุหลุมผสมผสานกับสังคีตลักษณะแบบ 3 ตอน (Ternary Form) ในรูปแบบสมมาตรเหมือนกับเรื่องราวของพิธีกรรมที่พูดถึงการเกิดขึ้นเพื่อใช้ชีวิตและตายจากไป ผู้ประพันธ์แบ่งกลุ่มเสียงในบทประพันธ์เพลงเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเสียงเกริ่นร้องของชาวมาลาวิ กลุ่มเสียงปรบมือและกระดิ่งของนักเต้น กลุ่มเสียงเครื่องกระทบ

Flute

Tenor Saxophone

Bassoon

Violin

Tempo: $\text{♩} = 90$

Dynamics: *p*, *mp*, *mf*

Accents: *tr*

Figured Bass: 5, 3, 5, 3, 5, 3

27

Fl. *mf* Clap

Ten. Sax. *mf* Clap

Bsn. *mf* Clap

Perc. *mf* Foot Stomp with Foot Shaker

Perc. *mf* Foot Stomp with Foot Rattle

Vln. *mf* Clap

Vla. *mf* Clap

Vc. *mf*

กลุ่มเสียงปรบมือและกระดิ่งของนักเต้นในท้องที่ 27 กลุ่มเครื่องกระทบบรรเลงโดยการย่ำเท้าที่สวมเครื่องดนตรีของนักดนตรีทั้งสองที่แตกต่างกัน ผู้เล่นเครื่องกระทบที่ 1 สวมเครื่องกระทบประเภทเขย่า (Foot Shaker) ไว้ที่ข้อเท้า ผู้เล่นเครื่องกระทบที่ 2 สวมกระดิ่งไม้ (Foot Rattle) ไว้ที่ข้อเท้าเช่นกัน เพื่อบรรยายถึงการเริ่มต้นรำของนักเต้นในประเพณีกุลั่มกลุ่ที่ติดกระดิ่งไว้ที่ข้อเท้าเพื่อส่งเสียงประกอบขณะเต้น กลุ่มเครื่องสายและกลุ่มเครื่องเป่าลมไม้ทำหน้าที่สร้างบรรยากาศประกอบเครื่องกระทบโดยการปรบมือประกอบจังหวะ (Example 6)

กลุ่มเสียงเครื่องกระทบในบทเพลงย่อยที่ 1 ผู้ประพันธ์เลือกใช้เครื่องกระทบที่ทำด้วยหนังเป็นหลัก ได้แก่ กลองคองกา (Conga) กลองบองโก (Bongo) กลองทอม (Tom-tom) เพื่อให้เกิดเสียงที่ใกล้เคียงกับเครื่องกระทบของชาวมาลาวี ผู้ประพันธ์พัฒนาจังหวะในบทเพลงโดยนำจังหวะปรบมือพื้นบ้านผสมผสานกับจังหวะเต้นรำของชาวมาลาวี (Chisamba) เป็นหลักในบทเพลงย่อยที่ 1 นี้ (Example 7-8)

Example 7 Chisamba Malawi dance rhythm

Example 8 Characteristics of percussion in Dance of the Spirit, mm. 35-36

2. ปีสางแห่งฤดูใบไม้ผลิ (The Autumn Devil)

เป็นบทประพันธ์เพลงที่ถ่ายทอดบรรยากาศประเพณีเซตสึบุนของประเทศญี่ปุ่น ผู้ประพันธ์ได้รับแรงบันดาลใจของท่านอง A จากบทเพลง Kojo-no-Tsuki บทเพลงพื้นบ้านของประเทศญี่ปุ่น (Example 9) ผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคการคัดทำนองจากบทเพลงนี้มาพัฒนาและดัดแปลงทำนองดังกล่าวให้มีเอกลักษณ์และกลมกลืนกับบรรยากาศตามที่ผู้ประพันธ์จินตนาการไว้ โดยเพิ่มโน้ตระดับและเสียงประสาน (Example 10) ส่วนทำนอง B ผู้ประพันธ์ได้สร้างกลุ่มโน้ต 5 พยางค์ขึ้น ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มดวงวิญญาณหรือความชั่วร้ายตามประเพณีที่เป็นแนวคิดหลักของบทประพันธ์ในย่อหน้านี้ กลุ่มโน้ต 5 พยางค์ดังกล่าวมีการเคลื่อนที่ของเสียงคล้ายกับฟันของยักษ์ (Oni) ซึ่งเป็นปีศาจในนิทานพื้นบ้านของประเทศญี่ปุ่น (Example 11)

Example 9 Kojo no Tsuki song

Example 10 Theme A, mm. 5-9

Example 11 Theme B, mm. 11-12

เพื่อให้การสอดคล้องกับเรื่องราวของประเพณีเซตสึบุนที่เป็นเสมือนการรุกรานของปีศาจที่เข้ามาในช่วงเปลี่ยนถ่ายฤดูกาล ผู้ประพันธ์จึงปรับเปลี่ยนดนตรีของบทเพลงช่วงกลางให้แตกต่างจากช่วงเริ่มต้น โดยสร้างกลุ่มเสียงพื้นหลังที่คลุมเครือ ผู้ประพันธ์ได้กำหนดให้กลุ่มเครื่องสายบรรเลงผ่านเทคนิคแบบรูดสาย (Glissando) ซึ่งฟังดูเป็นอิสระจากกลุ่มเสียงหลักที่กำลังบรรเลงอยู่ อีกเทคนิคหนึ่งที่ใช้เพื่อสร้าง

บรรยากาสที่คลุมเครือคือระบบอิงกัญแจเสียงคู่ (Bitonality) หรือการกำหนดศูนย์กลางเสียงของบทเพลงไว้ 2 เสียง ผู้ประพันธ์ได้แบ่งแนวคิดไว้อย่างชัดเจนด้วยการให้กลุ่มเครื่องสายเล่นอยู่บนกัญแจเสียง Ab minor และกลุ่มเครื่องเป่าลมไม้ที่เล่นทำนอง B อยู่บนกัญแจเสียง D minor (Example 12)

Example 12 The model of bitonality in The Autumn Devil, mm. 49-50

49

Flute *mf* 3 3

Tenor Saxophone *mf* 3

Bassoon *mf* 7

Violin *mf* *cresc.*

Viola *mf* *cresc.*

Violoncello *mf* *cresc.*

3. ขบวนแห่ผีตาโขน (The Parade of Ghost)

บทเพลงย่อยนี้อยู่ในสังคีตลักษณ์การแปรทำนอง (Variation Form) โดยมีการแปรทำนอง 3 ครั้ง ผู้ประพันธ์ใช้แนวคิดจากเรื่องราวความเป็นมาและช่วงเวลาของประเพณีผีตาโขน ที่แบ่งออกเป็น 3 ยุคสมัย ตามความเข้าใจและจินตนาการของผู้ประพันธ์ ได้แก่ ยุคดั้งเดิม ยุคพัฒนาและยุคปัจจุบัน (Example 13-15)

Example 13 Variation I, mm. 13-15

13

Allegro ♩ = 120

Tenor Saxophone *mf* 3 3

Example 14 Variation II, mm. 33-34

Example 15 Variation III, mm. 62-63

บทเพลงย่อยนี้อยู่ในกุญแจเสียงไมเนอร์และใช้บันไดเสียงแบบเพนตาโทนิคไมเนอร์ ซึ่งเป็นบันไดเสียงที่ใช้ในบทเพลงพื้นบ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย บทเพลงย่อยนี้ต่างจากบทเพลงที่ผ่านมาในเรื่องสังคีตลักษณ์และบทบาทการใช้เครื่องดนตรี จังหวะในบทเพลงเป็นการเล่นจังหวะขัด (Syncopation) และการเล่นที่ต่อเนื่องของแต่ละเครื่องดนตรีที่ผู้ประพันธ์ได้อ้างอิงมาจากลักษณะเพลงพื้นบ้านของไทย เครื่องดนตรีที่ผู้ประพันธ์เลือกเลียนแบบลักษณะการเล่นและสำเนียง ได้แก่ พิณ แคนและกลองยาว นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ได้เลียนลักษณะการร้องเสียงโห่ของชาวไทยที่มักพบได้จากประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเดินขบวนหรือแห่ขบวน แต่เพื่อเป็นการพัฒนาอารมณ์และบรรยากาศที่เกิดขึ้น ผู้ประพันธ์ได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์กับเทคนิคการประพันธ์แบบแคนอน (Canon) และเลือกใช้เสียงประสานแบบทับคู่สี่ (Quartal Chord) เพื่อให้เกิดความซับซ้อนและสีสันที่หลากหลายจากจังหวะและเสียงประสานสมัยใหม่ (Example 16)

Example 16 Imitation of the Thai parade chants, mm. 1-4)

Adagio ♩ = 67

Violin

Viola

Violoncello

สรุปบทประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลงมหาบัณฑิตนิพนธ์ *หน้ากากแห่งความเชื่อ* เป็นบทประพันธ์เพลงสำหรับวงดนตรีออกเท็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงที่นำดนตรีพื้นบ้านผสมผสานการประพันธ์ดนตรีคลาสสิกและดนตรีร่วมสมัย โดยใช้แนวคิดของความเชื่อที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องกับประเพณีที่ใช้หน้ากากในการประกอบพิธีกรรมเป็นหลัก ประเพณีที่เลือกเป็นต้นแบบมีทั้งหมด 3 ประเพณี คือ ประเพณีกุ่มกุ่ม (Gule Wamkulu) ของประเทศมาลาวี (Malawi) ประเพณีเซตสับน (Setsubun) ของประเทศญี่ปุ่น และประเพณีผีตาโขนของประเทศไทย โดยผู้ประพันธ์พัฒนาแนวคิดของจังหวะและเสียงของเครื่องดนตรีพื้นบ้านผ่านเทคนิคการประพันธ์ต่าง ๆ เช่น รูปแบบการใช้จังหวะฮีโมโกลา เทคนิคการเปลี่ยนอัตราจังหวะและพาลินโดรม รวมถึงการนำเสนอทำนองหลักที่หลากหลายโดยเทคนิคการแปรทำนอง บทประพันธ์เพลงนี้จึงเป็นผลงานทางวิชาการที่ผสมผสานวัฒนธรรมพื้นบ้านเข้ากับดนตรีร่วมสมัยที่สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้กว้างขวางหรือเพื่อศึกษาแนวทางการประพันธ์เพลงพื้นบ้านและร่วมสมัย

แสกน QR Code เพื่อฟังบทประพันธ์เพลงมหาบัณฑิตนิพนธ์ *หน้ากากแห่งความเชื่อ*

Bibliography

- Arunsaeng, Asawin. *Phi Ta Khon*. Bangkok: Workprint Company Limited, 2007. (in Thai)
- Dhammabutr, Narongrit. *Composition of Contemporary Music*. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2009. (in Thai)
- Evans, Bronwen. "African Musical Instruments." Accessed July 10, 2021.
<https://www.contemporary-african-art.com/african-musical-instruments.html>.
- McCaffrey, Winifred. *Gule Wamkulu: The Big Dance*. Bloomington, IN: Author House, 2005.
- Pancharoen, Natchar. *Dictionary of Music*. 3rded. Bangkok: KateCarat, 2009. (in Thai)
- Pancharoen, Natchar. *Music Theory*. 9thed. Bangkok: KateCarat, 2009. (in Thai)
- Pancharoen, Natchar. *Musical Forms and Analysis*. 4thed. Bangkok: KateCarat, 2008. (in Thai)
- Phongsarayuth, Sasi. *Western Music from the Baroque and Classical Periods*. 2nded. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2017. (in Thai)
- Premanon, Weerachat. *Philosophy and Techniques of Contemporary Thai Music Composition*. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1994. (in Thai)
- Reider, Noriko T. *Japanese Demon Lore: Oni from Ancient Times to the Present*. Denver, CO: Utah State University Press, 2013.
- Sunnucks, Andrew. "History of Japanese Music. Audio Network." Accessed August 2, 2021. <https://www.audionetwork.com/content/the-edit/inspiration/history-of-japanese-music.html>.
- Trakulhun, Wiboon. *Twentieth-Century Music*. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2015. (in Thai)